

Dosarul nr. 3ra-88/2022
2-19013551-01-3ra-01022022

prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul central (jud. L. Grădinari)
instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. A. Corcenco, D. Corolevschi, D. Stănilă)

DECIZIE

13 aprilie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Nina Vascan
Nicolae Craiu
Aliona Miron
Iurie Bejenaru

examinând recursul depus de către Virgiliu Rusu,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Virgiliu Rusu împotriva Societății pe Acțiuni „Red-Nord” Bălți, Oficiul raional Drochia, persoane terțe Primăria orașului Drochia, Tudor Moraru și Svetlana Moraru, Instituția de învățământ Liceul teoretic rus nr. 3 „V.Baiarnițchi” or. Drochia și Direcția Învățământ Tineret și Sport Drochia cu privire la constatarea ilegalității răspunsului, obligarea soluționării cererii prelabile prin emiterea actelor și întreprinderea acțiunilor necesare pentru modificarea arhitecturii segmentului de conductoare electrice,
împotriva deciziei din 26 octombrie 2021 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost casată integral hotărârea din 26 mai 2021 a Judecătoriei Drochia, sediul central și a fost emisă o nouă decizie de respingere a acțiunii,

c o n s t a t ă:

La 10 aprilie 2019 Virgiliu Rusu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății pe Acțiuni „Red-Nord” Bălți, Oficiul raional Drochia, persoane terțe Primăria orașului Drochia, Tudor Moraru și Svetlana Moraru, Instituția de învățământ Liceul teoretic rus nr. 3 „V.Baiarnițchi” or. Drochia și Direcția Învățământ Tineret și Sport Drochia cu privire la constatarea ilegalității răspunsului, obligarea soluționării cererii prelabile prin emiterea actelor și întreprinderea acțiunilor necesare pentru modificarea arhitecturii segmentului de conductoare electrice.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, în temeiul contractului de donație nr. XXXX din XX septembrie XXXX încheiat cu donatorii - părinții săi - este proprietarul apartamentului nr. XX situat or. XXXX, str. XXXXX (apartament cu teren aferent), nr. cadastral al bunului imobil XXXXXXXXXXXX cu S= 60.4 m.p. și ½ cotă-parte din bunul

imobil - teren nr. cadastral XXXXXXXXX cu S= 0.1037 ha. Bunul imobil este situat pe pasajul între străzile XXXXXX și XXXXXX.

A susținut că potrivit Regulamentului pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, în calitate sa de consumator final, a încheiat la 13 iunie 2011, cu filiala Rețelelor Electrice Drochia a SA „Red Nord-Vest” Dondușeni contract de furnizare a energiei electrice, fără să se exprime careva rezerve și observații din partea furnizorului.

La fel, începând cu 13 iulie 2006 reclamantul în unul din spațiile imobilului ce-i aparține desfășoară activitate profesionistă de avocat.

Prin urmare, filiala Rețelelor Electrice Drochia a SA „Red Nord-Vest” Dondușeni a întreprins acțiuni inerente procesului de prestare a serviciului legat de furnizarea energiei electrice (facturarea energiei electrice livrată consumatorului; demontarea echipamentului de măsurare la 28 noiembrie 2016 cu instalarea altui nou) fără careva rezerve și observații.

Astfel, din motiv că bunul se afla în proprietatea părinților săi, reclamantul cunoaște că anterior, în anul 2004, colaboratorii filialei Rețelelor Electrice Drochia a SA „Red Nord-Vest” Dondușeni au efectuat demontarea stâlpului vechi din lemn cu conductoare electrice, localizat pe lotul aferent bunului imobil nr. cadastral XXXXXXXXXXXXX, montând în același loc un pilon din beton cu conductoare electrice pe același traseu cuprins între străzile XXXXXX și XXXXXX.

Totodată, la 17 decembrie 2018 reclamantul a recepționat o prescripție emisă de șeful SA „Red-Nord” Oficiul raional Drochia, care impută reclamantului încălcarea normelor de protecție a liniilor electrice aeriene LEA în terenurile situate de-a lungul acestora. Emitentul prescripției a menționat că toate tipurile de lucrări se efectuează în zonele de protecție numai de comun acord cu SA „Red-Nord” Oficiul raional Drochia. Astfel, emitentul constată că reclamantul nu a respectat prevederile Regulamentului cu privire la protecția rețelelor electrice și solicită (deși prescripția s-a emis la 29 noiembrie 2018) înlăturarea până la 30 aprilie 2018 (deci cu o data anterioară emiterii prescripției) înlăturarea următoarelor obiecții: construcția biroului de avocați în zona de protecție LEA-10 Kv F17DR st.Nr.79-79/1. Neîndeplinirea prescripției prevedea deconectarea de la rețeaua electrică a consumatorului – reclamantului.

Ca efect, la 10 ianuarie 2019 reclamantul a adresat operatorului (pârâtului) și furnizorului o cerere prin care a solicitat informații cu privire la datele despre următoarele fapte:

- când pentru prima dată au fost instalate conductoarele electrice LEA-10 kv F17DR st. Nr.79-Nr79/1 pe direcția între străzile XXXXXX și XXXXXX, or. XXXXX pe sectorul bunului imobil al reclamantului;

- când ultima dată au fost modificate pilonii de care atârna conductoarele electrice LEA-10 kv F17DR st. Nr.79-Nr79/1 pe direcția între străzile XXXXXX și XXXXXX, or. XXXXX pe sectorul bunului imobil al reclamantului, inclusiv pilonul localizat pe terenul nr. cadastral XXXXXXXXXXXX;

- care sunt normele tehnice și de securitate obligatorii spre aplicare pentru rețelele electrice de distribuție la instalarea conductoarelor electrice LEA-10 kv F17DR st. Nr.79-Nr79/1 pe direcția între străzile XXXXXX și XXXXXX, or. XXXXX pe sectorul bunului imobil al reclamantului;

- sunt oare instalate conductoarele electrice LEA-10 kv F17DR st. Nr.79-Nr79/1 pe direcția între străzile XXXXXX și XXXXXX, or. XXXXX pe sectorul bunului imobil al reclamantului în corespunde cu normele tehnice de securitate în vigoare;

- au fost oare întreprinse de exploatatorul conductelor electrice LEA-10 kv F17DR st. Nr.79- Nr.79/1 pe direcția între străzile XXXXXX și XXXXXX, or. XXXXX pe sectorul bunului imobil ce aparține reclamantului, și/de prestatorul serviciului de furnizare a energiei electrice toate măsurile dictate de normele tehnice de securitate pentru a-i presta consumatorului reclamant serviciul de furnizare a energiei electrice în condiții de maximă securitate pentru a evita afectarea vieții, sănătății, securității și intereselor sale economice, ținând cont de exploatarea bunului imobil ce-i aparține.

A remarcat faptul că, furnizorul a direcționat soluționarea acestei cereri operatorului, invocând competența acestuia, deși ultima întrebare se referea și la furnizor. Operatorul, SA „Red-Nord” Oficiul raional Drochia, la 04 februarie 2019 a oferit informații potrivit cărora segmentul de linie electrică aeriană LEA-10kV 17 DR st. 79-79/2 amplasat între străzile XXXXXX și XXXXXX, or. XXXXX a fost dat în exploatare la data de 30 iunie 1974; date despre momentul schimbării stâlpului de lemn în stâlp de beton nu s-au păstrat; actele normative care reglementează construcția obiectelor electroenergetice se bazează pe Normele de Amenajare a Instalațiilor Electrice ediția 6-7, a Regulamentului cu privire la protecția rețelelor electrice aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 514 din 23 aprilie 2002, a Legii cu privire energia electrică nr. 107 din 27 mai 2017, a Regulamentului pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice aprobat de ANRE la 15 decembrie 2010. Totodată, furnizorul de informații indică că la momentul construirii LEA-10kV 17DR st. 79-79/2 zona de protecție a liniei se respecta, iar în prezent zona de protecție a segmentului LEA 10kV 17DR st.79-79/2 este încălcată, deoarece conform Regulamentului zona de protecție a LEA-10kV constituie 10m de la conductorul marginal al liniei.

Totodată, furnizorul informației a menționat faptul că, încălcarea s-a produs la modernizarea și extinderea imobilului reclamantului, iar o eventuală modificare a arhitecturii segmentului LEA-10 kV poate fi cerută de oricine pe cont propriu.

Cu titlul evident de amenințare s-a subliniat posibilitatea de a deconecta consumatorul – reclamant de la rețeaua electrică, în temeiul schimbării destinației spațiului locativ, - fapt susceptibil de încheierea unui alt contract cu furnizorul și pe temeiul neinstalării echipamentului de măsurare separat pentru evidența volumului de energie electrică consumat în partea imobilului unde se exercită activitatea de avocat.

La fel, cu referire la pericolul deconectării consumatorului – reclamant de la rețeaua electrică, operatorul, deși nu este furnizor în sine, invocă două temeuri care nu pot coexista. Pe de o parte se invocă schimbarea destinației spațiului locativ – lucru care nu a avut loc, deoarece posesorul nu a avut pentru ce să solicite schimbarea destinației odată ce pentru exercitarea profesiei de avocat nu este nevoie de întreg spațiul locativ, iar pe de altă parte se recunoaște că nu tot spațiul este folosit în activitate profesională – atunci când se invocă necesitatea măsurării separate a volumului de energie electrică consumat în partea imobilului unde se exercită activitatea de avocat.

Astfel, conformându-se recomandării operatorului, la 22 februarie 2019 a solicitat prin cerere scrisă furnizorului, recepționată la 25 februarie 2019, instalarea

echipamentului de măsurare separat pentru evidența volumului de energie electrică consumat în partea imobilului unde are loc desfășurarea activității profesionale. Până la ziua formulării prezentei acțiuni nu s-a acționat în nici-un fel la respectiva cerință.

Totodată, reclamantul, fiind profund mirat de argumentele injuste ale operatorului despre pretinsa modernizare și extindere a imobilului său, s-a documentat la Serviciul raional al Arhivei de Stat, luând ca reper pentru căutare informații despre privatizarea locuinței respective. Astfel s-au depistat actele de privatizare a imobilului pe numele unuia din proprietarii predecesori – Doroban Ecaterina (persoană care a înstrăinat imobilul părinților reclamantului). Din actele de privatizare și documentele anexate, în special certificatul – caracterizare pentru privatizarea locuinței rezultă că s-a supus privatizării locuință cu un nivel cu suprafața totală de 60.4 m.p., dintre care 41,7 m.p. – suprafață locativă (exact suprafețele menționate în contractul de donație care la împrumutat pe reclamant), anul construcției fiind marcat 1958.

A menționat că, până la ordinea zilei, persoana care a privatizat imobilul, persoanele care l-au procurat de la acel titular, cât și reclamantul nici-o extindere în înălțime, în lățime sau în lungime a imobilului nu au făcut. Evident, construcția obiectelor electro-energetice – instalarea LEA 10kV 17DR st. 79-79/2 pe direcția între străzile XXXXXX și XXXXXX, or. XXXXX pe sectorul bunului imobil, în special în apropierea construcției s-au efectuat încă în anul 1974 cu încălcarea normelor în vigoare la acel moment și continuă să se exploateze cu încălcarea normelor în vigoare în prezent, odată ce distanța de la conductoarele electrice de tensiune de 10kV până la acoperișul apartamentului este mult sub 10 m. Mai este total incorect ca firele respective să treacă deasupra acoperișului apartamentului.

Prin urmare, problema sa nu este legată atât de o prescripție imposibilă spre executare având în vedere termenul eronat al executării acesteia, ci ține de exploatarea în continuare a construcției în condiții securizabile, precum și în aflarea preponderentă a posesorului construcției la o distanță inadmisibilă de conductoare electrice de tensiune înaltă, fapt ce dăunează sănătății. Deci accentele acestui litigiu nu se pun pe obligația de a ridica construcția de sub LEA de 10kV, ci pe obligația de a ridica LEA de 10kV de deasupra construcției. Faptul că LEA 10kV 17DR st. 79-79/2 este instalată nesecurizat și contrar normelor a demonstrat chiar pârâtul. Trecerea conductoarelor electrice în imediata apropiere de construcția reclamantului edificată cu 16 ani până la instalarea stâlpilor cu LEA 10 kV încălcă grav Regulamentul cu privire la protecția rețelelor electrice aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 514 din 23 aprilie 2002, pct. 2 subpunct 1), potrivit căruia: 1) zona de-a lungul LEA, constituită din terenul și spațiul aerian, limitate de planurile verticale, depărtate din ambele părți ale liniei de la conductoarele marginale fără devieri, la distanța de: /.../LEA cu tensiunea de 1-20 kV - 10 m;/.../. Conform pct. 3 al aceluiași Regulament, pentru asigurarea integrității, crearea condițiilor normale de exploatare a rețelelor electrice și prevenirea accidentelor, se vor repartiza terenuri speciale, se vor stabili zonele de protecție, distanțele minime acceptabile de la rețelele electrice pînă la clădiri, construcții, suprafețele terestre și de apă, se vor delimita fișiile curățate de arbori în masivele păduroase și plantații.

În acest sens, reține că respectivul regulament nu este o invenție a emitentului, ci vine să confirme și de fapt să prolongheze vechile standarde obligatorii care acționau în

RSSM (a se vedea p. 2.5.114 din al Regulamentului de instalare a rețelelor electrice). Rezultă că la momentul instalării rețelelor electrice (anul 1974) aceste norme nu se respectau, odată ce construcția a fost edificată în anul 1958 și s-a păstrat până azi în aceeași dimensiune, suprafață totală și locativă.

Mai mult, la momentul schimbării stâlpului de lemn pe un stâlp de beton (anul 2004) operatorul nu a făcut altceva decât a reconfirmat propria ilegalitate în construirea vicioasă a liniei de conductoare electrice, fapt care nu putea să nu fie sesizat de operator.

Totodată, la acel moment s-a încălcat art. 17 alin. (1) din Legea cu privire la energetică nr. 1525 din 19 februarie 1998 (în vigoare până la 21 septembrie 2017) care stabilea că, obiectivele energetice au grad sporit de pericol. Pentru asigurarea exploatării lor în siguranță, se stabilesc zone de protecție. Modul de delimitare a acestor zone, dimensiunile și regimul lor se stabilesc prin regulamente și acte normative aprobate de Guvern. Evident cu bună – cunoștință ilegalitatea comisă încă în 1974 a fost reconfirmată prin reinstalarea unui nou stâlp pentru atârănarea LEA de 10kV – obiectiv energetic cu grad sporit de pericol - fără asigurarea unei zone de protecție stabilite de lege. La ordinea zilei operatorul încalcă grav Legea cu privire la energetică nr. 174 din 21 septembrie 2017 care în art. 27 alin. (1) stabilește, obiectivele energetice au grad sporit de pericol. Pentru asigurarea exploatării lor în siguranță se stabilesc zone de protecție. Modul de delimitare a zonelor respective, dimensiunile și regimul lor se stabilesc în legile sectoriale și în regulamentele care reglementează zonele de protecție ale rețelelor, aprobate de Guvern.

De asemenea, cu referire la daunele economice: având în vedere că terenul reclamantului găzduiește un stâlp și este tranzitat de conductoare electrice de tensiune înaltă, se creează zone de protecție sub sau lângă în care titularul bunului imobil nu poate construi, asta însemnând o limitare a dreptului de proprietate. Acțiunea în instanța de judecată are menirea să oblige pârâtul la mutarea stâlpului pe contul său, prin modificarea arhitecturii segmentului de conductoare electrice LEA-10 kV F17DR st. Nr.79-Nr79/2, care ar permite proprietarului valorificarea bunului și respectarea intereselor sale economice de proprietar al unui teren aflat într-o zonă centrală a orașului, unde menținerea unui teritoriu nevalorificat nu este oportună economic. Dacă e de respectat normativele așa cum este prescris – fapt absolut obligatoriu spre executare – atunci respectând distanța de la LEA de 10 m pe verticală și lateral pe teren nu ar trebuie să fie nici-o construcție, nici chiar îngrădirea terenului. Acest fapt este inadmisibil, deoarece nu este prezentă situația unui teren arabil în extravilan, ci teren de construcții în centrul unei localități (a se vedea poza de pe pagina web a geoportal.md). De menționat că o simplă izolare antiincendiară a conductoarelor nu este susceptibilă de înlăturarea oricărei ingerințe în exercitarea dreptului de proprietate de către reclamant.

Astfel, cu referire la daunele cauzate sănătății: specialiștii consideră că omenirea este mult mai documentată cu impactul negativ al depășirii limitelor admisibile ale radiației nucleare decât cu limitele critice ale câmpului electromagnetic și radiației acestuia. Or, LEA sunt exact sursele de câmp electromagnetic cu frecvență industrială de 50 Hz, ca de fapt și transformatoarele electrice. Aceste conductoare sunt niște „antene” pentru unde radio de 6 milioane de m. – numite unde „megametrice”. În

comparație cu aceste – undele radio FM emit la distanțe de câțiva metri, iar undele standardului de telefonie GSM folosesc unde decimetrice (deci nicidecum milioane de metri). De menționat că pericolul vine nu atât de la undele electrice cât de la undele magnetice sau de la fenomenul de „magnetism” care cauzează boli cancerigene, hipertensiune arterială și alte efecte nocive. Impactul biologic al curentului se materializează prin excitarea țesuturilor vii ale organismului, ce implică anumite contracții musculare necontrolabile și susceptibile de disfuncții ale sistemului cardiovascular și respirator.

Iată de ce o simplă izolare antiincendiară a conductoarelor nu înlătură această problemă de magnetism. Cel mai grav este că, în imediata vecinătate a terenului reclamantului este localizată o instituție de învățământ – Liceul teoretic rus nr.3 „V. Boiarnițchi”. Evident conductoarele de tensiune de 10 kV, pentru a alimenta cu energie electrică clădirile din imediata apropiere trebuie să coboare tensiune la 220 V, iar pentru acest lucru este nevoie de un transformator. Cel mai potrivit loc pentru acest transformator în viziunea operatorului de rețea a fost teritoriul instituției de învățământ nominalizate, concret – curtea acestui liceu pe unde copiii trec printr-o ieșire auxiliară fie așteptând pauza între ore în aer liber. Acest transformator este extrem de nociv pentru copii. Evident operatorul are alte griji decât viața și sănătatea copiilor – spre exemplu înlăturarea unor încălcări comise chiar de el printr-o atentă cinică la proprietatea privată. A considerat că schimbarea arhitecturii segmentului de conductoare electrice LEA-10 kV F17DR st. Nr.79- Nr.79/2 pe direcția între străzile XXXXXX și XXXXXX, or. XXXXXX este susceptibilă și de înlăturarea unui pericol iminent pentru viața și sănătatea copiilor din instituția de învățământ din apropiere.

A susținut faptul că soluții există și ele trebuie să vină de la operator, bineînțeles pe contul acestuia odată ce tot el încalcă normele de securitate de care a relatat că se conduce. Una din soluții este reproiectarea acestor conductoare pe stâlpi la distanțe admisibile potrivit normelor în vigoare, altă-soluție este reproiectarea acestor conductoare sub pământ.

În acest sens, invocând pretense încălcări ale pârâtului cu privire la actele normative, de care tot acesta a confirmat anterior că se ghidează, reclamantul a adresat acestuia la 06 martie 2019 o cerere prealabilă prin care a solicitat modificarea arhitecturii segmentului nominalizat astfel încât conductoarele electrice de 10kV să fie remontate în modalitatea în care: să se respecte distanța minimă admisibilă de la imobilul ce-i aparține; să se asigure respectarea intereselor sale economice legate de exploatarea bunului imobil - terenul cu nr. cadastral XXXXXXXXXXX, fiind posibilă realizarea de construcții subterane și deasupra terenului, cu utilizarea în întregime a suprafeței de teren ce-i aparține.

La 13 martie 2019 pârâtul a emis un răspuns copiat din răspunsul din 04 februarie 2019 la cererea de informație a reclamantului adresată la 10 ianuarie 2019. De fapt, acest răspuns denotă pe de o parte – epuizarea argumentelor pârâtului, pe de alta – neglijența manifestată prin lipsa de considerațiune față de procedurile demarate de petiționar.

Astfel, a catalogat răspunsul ca fiind unul nefondat, or, nesoluționarea cererii prealabile, fiind susceptibilă de demararea unei acțiuni în instanța de judecată.

Referitor la procedura în care urmează să fie examinată acțiunea, a atenționat că, începând cu 01 aprilie 2019 a intrat în vigoarea Codul Administrativ.

La 02 aprilie 2019 pe pagina web a Curții Supreme de Justiție a fost publicată Opinia consultativă nr. 104 cu privire la unele chestiuni ce țin de intrarea în vigoare a Codului administrativ. Potrivit acesteia, de la data intrării în vigoare a Codului administrativ nu constituie autorități publice și prin urmare nu sânt pârâți în procedura contenciosului administrativ persoanele juridice de drept privat (de exemplu furnizorii de energie electrică, serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, gaze naturale etc.) care anterior potrivit art. 2 din Legea contenciosului administrativ nr. 793/2000 se asimilau autorității publice. De exemplu, de la data de 01 aprilie 2019 litigiile asimilate celor de contencios administrativ se vor examina și soluționa în procedura în acțiune civilă ca litigii de drept civil, iar în calitate de metode de apărare se vor aplica doar metodele de drept civil. Însă, se dezvoltă în continuare opinia, se va reține că calitatea de pârât este o condiție de admisibilitate a acțiunii în contenciosul administrativ. Astfel, în ce privește condițiile de admisibilitate a acțiunilor în contencios se aplică prevederile legale în vigoare până la data intrării în vigoare a Codului administrativ. În acest sens, art. 258 alin. (3) din Codul administrativ prevede că prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod.

Prin urmare, în privința procedurilor de contencios administrativ pendinte la data intrării în vigoare a Codului administrativ pe rolul instanțelor de judecată în cadrul cărora calitatea de pârât o dețin persoanele juridice de drept privat asimilate prin vechile reglementări autorității publice, aceste cauze de contencios administrativ, prin excepție, se vor examina în continuare în procedura contenciosului administrativ. /.../ art. 7 din Codul administrativ nu modifică natura juridică a actelor administrative, emise de persoanele juridice de drept privat asimilate autorității publice conform art. 2 din Legea contenciosului administrativ nr. 793/2000 se asimilau autorității publice. /.../ Astfel, de exemplu, dacă la 01 aprilie 2019, pe rolul instanței de judecată se află o procedură de contencios administrativ în care obiectul acțiunii este o pretenție cu privire la contestarea decizia furnizorului (persoană juridică de drept privat), /.../ acțiunea va fi examinată în continuare în procedura contenciosului administrativ în conformitate cu prevederile cărții a 3-a din Codului administrativ. /.../ Aceeași soluție se aplică și în privința actelor administrative emise până la 1 aprilie 2019 de persoanele juridice de drept privat asimilate autorității publice, precum și procedurilor administrative în curs de desfășurare sau procedurilor prealabile.

Prin urmare, a reținut că odată ce procedura prealabilă a demarat la 06 martie 2019 (până la intrarea în vigoare a Codului Administrativ a RM, prezenta acțiune se va judeca potrivit condițiilor de admisibilitate ale legii în vigoare la momentul declanșării acesteia - în conformitate cu Legea contenciosului administrativ nr. 793/2000, nefiind cazul demarării unui litigiu civil în instanța nespecializată.

Astfel, raționamentul respectiv se impune și din necesitatea respectării principiilor certitudinii juridice, previzibilității dreptului, securității raporturilor juridice și drepturilor câștigate.

A solicitat reclamantul Virgiliu Rusu constatarea ilegalității răspunsului SA „Red-Nord” Bălți, Oficiul raional Drochia în soluționarea cererii prealabile; obligarea SA „Red-Nord” Bălți, Oficiul raional Drochia la soluționarea cererii sale prin emiterea actelor și întreprinderea pe cheltuiala pârâtului a acțiunilor necesare pentru modificarea arhitecturii segmentului de conductoare electrice LEA-10 kV F17DR st. Nr.79-Nr.79/2 pe direcția între străzile Cecal și 31 August, or. Drochia, cu redirecționarea acestora în aer pe alt sector de teren sau montarea lor sub pământ, în modalitatea în care să se respecte distanța minimă admisibilă de la imobilul nr. cadastral XXXXXXXXXXXX și să se asigure respectarea intereselor economice ale posesorului legate de exploatarea bunului imobil - terenul cu nr. cadastral XXXXXXXXXXXX, cu posibila realizarea de construcții subterane și deasupra terenului și utilizarea în întregime a terenului pe toată suprafața acestuia, în toate cazurile cu excluderea oricăror încălcări ale Normelor de Amenajare a Instalațiilor Electrice ediția 6-7, a Regulamentului cu privire la protecția rețelelor electrice aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 514 din 23 aprilie 2002, a Legii cu privire la energia electrică nr. 107 din 27 mai 2017, a Regulamentului pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice aprobat de ANRE la 15 decembrie 2010, precum și încasarea din contul pârâtului în beneficiul său a tuturor cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 26 mai 2021 a Judecătoriei Drochia, sediul central a fost admisă parțial acțiunea în contencios administrativ depusă de Rusu Virgiliu împotriva SA „Red-Nord” Bălți, Oficiul raional Drochia, persoanele terțe Primăria or. Drochia, Tudor Moraru și Svetlana Moraru, Instituția de Învățământ Liceul Teoretic rus nr.3 „V.Baiarnițchi” or. Drochia și Direcția Învățământ Tineret și Sport Drochia cu privire la constatarea ilegalității răspunsului, obligarea soluționării cererii prealabile prin emiterea actelor și întreprinderea acțiunilor necesare pentru modificarea arhitecturii segmentului de conductoare electrice și a fost obligat pârâtul SA „Red –Nord” Bălți la soluționarea cererii reclamantului, Virgiliu Rusu prin emiterea actelor și întreprinderea acțiunilor necesare pentru modificarea arhitecturii segmentului de conductoare electrice LEA-10 kV F17DR st. Nr. 79-Nr.79/2 situate XXXXXX și XXXXXX, or. XXXXXX, cu redicționarea în modalitatea în care să se respecte și să se asigure respectarea intereselor economice ale posesorului legate de exploatarea bunului imobil cu nr. cadastral XXXXXXXXXXXX, în toate cazurile cu excluderea oricăror încălcări ale Normelor de Amenajare a Instalațiilor Electrice ediția 6-7 a Regulamentului cu privire la protecția rețelelor electrice aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 514 din 23 aprilie 2002, a Legii cu privire la energia electrică nr. 107 din 27 mai 2017, a Regulamentului pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice aprobat de ANRE la 15 decembrie 2010, iar cheltuielile necesare să fie din contul SA „Red -Nord” Bălți. În rest, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată (f.d. 54-70, vol. II).

Dispozitivul hotărârii din 26 mai 2021 a Judecătoriei Drochia, sediul central a fost notificat SA „Red -Nord” la data de 28 mai 2021 (f.d.50, vol. II).

La 01 iunie 2021, SA „Red-Nord” a depus apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Drochia, sediul central din 26 mai 2021, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii contestate cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii (f.d. 73-74, vol. II).

La 19 iulie 2021 SA „Red-Nord”, reprezentată de avocatul Eduard Boișteanu, a recepționat hotărârea motivată a primei instanțe, iar la 21 septembrie 2021 SA „Red-Nord”, a depus motivarea apelului (f.d.2-8, vol.II).

Prin decizia din 26 octombrie 2021 a Curții de Apel Bălți a fost admisă cererea de apel depusă de SA „Red-Nord” Bălți, Oficiul raional Drochia, casată hotărârea din 26 mai 2021 a Judecătoriei Drochia, sediul central și a fost emisă o nouă decizie prin care acțiunea a fost respinsă.

La 02 noiembrie 2021, cu respectarea termenului prevăzut la art.245 alin.(1) din Codul administrativ, Virgiliu Rusu a depus cerere de recurs nemotivată împotriva deciziei instanței de apel, iar la 03 ianuarie 2022, prin intermediul oficiului poștal, cu respectarea termenului prevăzut la art.245 alin.(2) din Codul administrativ, a fost prezentată motivarea recursului, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 26 octombrie 2021 a Curții de Apel Bălți și emiterea unei noi decizii de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului Virgiliu Rusu a indicat că nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece la examinarea cauzei în ordine de apel a depus referință, în care a indicat că SA „Red-Nord” a omis termenul de depunere a cererii de apel motivate. Astfel, avocatului Eduard Boiștean, reprezentant al SA „Red-Nord” i-a fost comunicată decizia motivată a instanței de apel la 19 iulie 2021, dar apelul motivat a fost depus la 21 septembrie 2021.

Totodată, a susținut că instanța de apel la emiterea deciziei nu a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, a interpretat eronat legea, fapt care a dus la soluționarea greșită a cauzei și aprecierea arbitrară a probelor administrate.

La 05 ianuarie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Virgiliu Rusu a depus cerere de concretizare a cererii de recurs motivate, invocând că Curtea Supremă de Justiție este competentă conform procedurii să dispună prin emiterea unei noi hotărâri sub formă de încheiere inadmisibilitatea unui apel în situația când instanța de apel ar fi admis interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept procedural referitor la termenul de declarare a apelului, la caz termenul depunerii apelului motivat.

Prin urmare, a susținut temeiurile de fapt invocate în recursul motivat din 03 ianuarie 2022 cu privire la argumentarea depunerii peste termenul prevăzut de lege a apelului motivat de către SA „Red-Nord” Bălți și a solicitat, admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și emiterea unei decizii noi sub formă de încheiere, prin care să se declare inadmisibil apelul depus de SA „Red-Nord” Bălți împotriva hotărârii din 26 mai 2021 a Judecătoriei Drochia, sediul central.

În conformitate cu prevederile art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia instanței de apel a fost pronunțată la 26 octombrie 2021. La 05 ianuarie 2022, Virgiliu Rusu a recepționat decizia integrală contestată, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție, anexat la materialele dosarului (f.d. 145, vol. II).

La 02 noiembrie 2021, Virgiliu Rusu a depus recurs nemotivat, iar la 03 ianuarie 2022 recurs motivat împotriva deciziei din 26 octombrie 2021 a Curții de Apel Bălți, astfel recursul fiind depus în termen.

La 01 februarie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa părților copia cererii de recurs depusă de Virgiliu Rusu, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d. 166, vol. II).

La 17 martie 2022 și la 22 martie 2022, SA „Red-Nord” și a depus referință, prin care a solicitat respingerea cererii de recurs depusă de Virgiliu Rusu cu menținerea deciziei instanței de apel.

Prin încheierea din 02 martie 2022 a Curții Supreme de Justiție, recursul depus de Virgiliu Rusu a fost considerat admisibil (f.d. 174, vol. II).

În conformitate cu prevederile art. 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată.

Examinând materialele dosarului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a casa integral decizia instanței de apel și de a emite o nouă decizie, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. c) din Codul administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie de casare integrală a deciziei instanței de apel și emite o nouă decizie.

În corespundere cu art. 195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contencios administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

Conform art. 232 alin. (2) din Codul administrativ, motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.

În conformitate cu art. 236 alin. (2) lit. e) din Codul administrativ, apelul se declară inadmisibil în special când motivarea apelului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (2).

În corespundere cu art. 237 alin.(1) Cod administrativ, prevederile art.65 alin.(1)–(3) și (5) se aplică corespunzător pentru repunerea în termenul de apel și în termenul de prezentare a motivării apelului

Conform art.65 alin. (1) și (2) Cod administrativ, dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. Culpă unui reprezentant legal sau împuternicit se atribuie reprezentatului. Cererea de repunere în termen se depune în termen de 15 zile de la înlăturarea impedimentului. La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și, suplimentar, se recuperează acțiunile omise.

Din suportul probatoriu prezent la materialele cauzei rezultă că dispozitivul hotărârii Judecătoriai Drochia, sediul central din 26 mai 2021 a fost notificat SA „Red-Nord” la data de 28 mai 2021 (f.d. 50, vol. II).

La 01 iunie 2021 SA „Red-Nord” a depus apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătorei Drochia, sediul central din 26 mai 2021, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii contestate cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii (f.d. 73-74, vol. II).

La 19 iulie 2021 SA „Red-Nord”, reprezentată de avocatul Eduard Boișteanu, a recepționat hotărârea motivată a primei instanțe, iar la 21 septembrie 2021 SA „Red-Nord”, a depus motivarea apelului (f.d.2-8, vol.II).

Prin decizia din 26 octombrie 2021 a Curții de Apel Bălți a fost admisă cererea de apel depusă de SA „Red-Nord” Bălți, Oficiul raional Drochia, casată hotărârea din 26 mai 2021 a Judecătorei Drochia, sediul central și a fost emisă o nouă decizie prin care acțiunea a fost respinsă.

În textul deciziei din 26 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău se conține concluzia instanței de apel precum că SA „Red-Nord” a declarat apel în interiorul termenului de atac (f.d. 127, vol. II).

În argumentarea concluziei sale s-a bazat pe prevederile art. 232 alin. (1) din Codul administrativ și art.111 alin. (3) din Codul de procedură civilă și a reținut că în speță termenul de declarare a apelului a început să curgă la 27 mai 2021, inclusiv. Prin urmare, apelul a fost depus la 01 iunie 2021, din care considerente apelul a fost depus în termen.

Complețul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține însă că, la 19 iulie 2021 SA „Red-Nord”, reprezentată de avocatul Eduard Boișteanu, prin intermediul adresei electronice a recepționat hotărârea motivată a primei instanțe (f.d. 71, vol. II), iar la 21 septembrie 2021 SA „Red-Nord” a depus motivarea apelului (f.d. 81-86, vol. II), contrar prevederilor art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.

Astfel, termenul de depunere a apelului motivat a început să curgă la 20 iulie 2021, ziua imediat următoare notificării hotărârii motivate din 26 mai 2021 a Judecătorei Drochia, sediul central și, a expirat la 18 august 2021, zi de miercuri, aceasta fiind ultima zi de depunere a apelului. Astfel, apelul motivat împotriva hotărârii din 26 mai 2021 a Judecătorei Drochia, sediul central, a fost declarat de SA „Red-Nord” cu expirarea termenului legal, abia la 21 septembrie 2021 (f.d. 81-86), dar nu a solicitat repunerea în termenul de declarare a apelului împotriva hotărârii din 26 mai 2021 a Judecătorei Drochia, sediul central.

Totodată, instanța de recurs apreciază ca fiind greșită constatarea instanței ierarhic inferioare precum că apelul a fost depus în termen și că termenul de depunere a acestuia a început să curgă la 27 mai 2021 și a expirat la 26 iunie 2021, iar apelul nemotivat a fost depus la 01 iunie 2021. Mai mult, conform extrasului din poșta electronică, SA „Red-Nord”, reprezentat de avocatul Eduard Boișteanu a recepționat hotărârea motivată a primei instanțe la 19 iulie 2021, iar apelul motivat a fost depus la 21 septembrie 2021 (f.d. 71, vol. II).

În asemenea circumstanțe, termenul de depunere a cererii de apel motivate a început a curge din ziua următoare a notificării hotărârii integrale a Judecătorei

Drochia, sediul central din 26 mai 2021, adică din 20 iulie 2021 și a încetat la 18 august 2021 (zi de miercuri), inclusiv.

Astfel, cererea de apel motivată depusă de către apelantul SA „Red-Nord” la 21 septembrie 2021 este depusă cu omiterea termenului prevăzut de lege.

Prin urmare, în situația în care SA „Red-Nord” a declarat apel împotriva hotărârii din 26 mai 2021 a Judecătoriei Drochia, sediul central cu depășirea termenului legal de atac, fără solicitarea repunerii în termenul de declarare a apelului, iar instanța de apel în contradicție cu normele imperative de drept procedural a considerat apelul declarat ca fiind depus în termen legal și l-a examinat în fond, intimatului/recurentului Virgiliu Rusu i s-a încălcat dreptul la un proces echitabil prevăzut de art. 6 CEDO.

Distinct de cele relatate, instanța de recurs reține că, în conformitate cu art. 24 alin. (1) Cod administrativ participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, ori termenul de apel este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea lui atrage după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

În această ordine de idei, este cert că apelantul SA „Red-Nord” a demonstrat o neglijență a drepturilor sale procedurale și contrar prevederilor legale, nu au depus diligența necesară în vederea exercitării căii de atac în termen.

Art. 113 alin. (1) și 10 alin. (1) Cod de procedură civilă, prescrie că dreptul de a efectua actul de procedură încetează o dată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța judecătorească (judecător). Sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

La acest capitol, se reține prin prisma jurisprudenței relevante a Curții Europene a Drepturilor Omului contra Republicii Moldova în privința standardelor de procedură imperative, anume că, încuviințarea exercitării unei căi ordinare de atac în urma rămânerii definitive a actului jurisdicțional valabil adoptat în lipsa unor circumstanțe fundamentale și obligatorii, ar însemna de fapt încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil garantat de art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Melnic contra Moldovei din 14 noiembrie 2006, definitivă din 14 februarie 2007.

De asemenea, o situație similară a fost examinată prin hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Popov contra Moldovei (nr. 2), (nr. 19960/04, § 53, 6 decembrie 2005), în care Curtea a constatat că, prin neprezentarea motivelor pentru repunerea pârâtului în termenul de prescripție pentru efectuarea unui act procedural, instanțele naționale au încălcat dreptul reclamantului la un proces echitabil.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-a constatat într-o manieră certă interpretarea și aplicarea eronată de către instanța de apel a normelor de drept procedural referitor la termenul de depunere a apelului de către SA „Red-Nord” împotriva hotărârii din 26 mai 2021 a Judecătoriei Drochia, sediul central, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa integral decizia instanței de apel și a emite o decizie nouă sub formă de încheiere prin care se va declara inadmisibil apelul depus de către SA „Red-Nord” împotriva hotărârii din 26 mai 2021 a Judecătoriei Drochia, sediul central, pe motiv că motivarea apelului a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. c), alin. (2) din Codul administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul depus de către Virgiliu Rusu.

Se casează integral decizia din 26 octombrie 2021 a Curții de Apel Bălți, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Virgiliu Rusu împotriva Societății pe Acțiuni „Red-Nord” Bălți, Oficiul raional Drochia, persoane terțe Primăria orașului Drochia, Tudor Moraru și Svetlana Moraru, Instituția de învățământ Liceul teoretic rus nr. 3 „V.Baiarnițchi” or. Drochia și Direcția Învățământ Tineret și Sport Drochia cu privire la constatarea ilegalității răspunsului, obligarea soluționării cererii prealabile prin emiterea actelor și întreprinderea acțiunilor necesare pentru modificarea arhitecturii segmentului de conductoare electrice și, se emite o decizie nouă sub formă de încheiere, prin care:

Se declară inadmisibil apelul depus de Societatea pe Acțiuni „Red-Nord” Bălți, Oficiul raional Drochia împotriva hotărârii din 26 mai 2021 a Judecătoriei Drochia, sediul central.

Decizia este irevocabilă.

Președintele sedinței,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Nina Vascan

Nicolae Craiu

Aliona Miron

Iurie Bejenaru